SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 83

Warszawa, 8 grudnia 2015 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 203 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie zmiany Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy panią poseł Izabelę Kloc.

(-) Waldemar Andzel; (-) Jan Krzysztof Ardanowski; (-) Wojciech Buczak; (-) Przemysław Czarnecki; (-) Arkadiusz Czartoryski; (-) Zbigniew Dolata; (-) Antoni Duda; (-) Jan Duda; (-) Barbara Dziuk; (-) Andrzej Gawron; (-) Szymon Giżyński; (-) Teresa Glenc; (-) Konrad Głębocki; (-) Jerzy Gosiewski; (-) Piotr Kaleta; (-) Andrzej Kosztowniak; (-) Andrzej Kryj; (-) Bernadeta Krynicka; (-) Jacek Kurzępa; (-) Anna Kwiecień; (-) Joanna Lichocka; (-) Gabriela Masłowska; (-) Jerzy Materna; (-) Andrzej Matusiewicz; (-) Mieczysław Miazga; (-) Daniel Milewski; (-) Jan Mosiński; (-) Kazimierz Moskal; (-) Aleksander Mrówczyński; (-) Jerzy Paul; (-) Dariusz Piontkowski; (-) Marcin Porzucek; (-) Bogdan Rzońca; (-) Jacek Sasin; (-) Edward Siarka; (-) Wojciech Skurkiewicz; (-) Jan Szewczak; (-) Stanisław Szwed; (-) Halina Szydełko; (-) Ewa Szymańska; (-) Janusz Śniadek; (-) Dominik Tarczyński; (-) Ewa Tomaszewska; (-) Sylwester Tułajew; (-) Piotr Uruski; (-) Piotr Uściński; (-) Grzegorz Adam Woźniak; (-) Krystyna Wróblewska; (-) Marek Zagórski; (-) Jerzy Żyżyński.

Projekt

UCHWAŁA
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia ……. 2015 r.

w sprawie zmiany Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1.

W uchwale Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2012 r. poz. 32 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 8 dodaje się art. 8a w brzmieniu:

„Art. 8a. Po uchwaleniu przez Sejm wotum zaufania dla Rady Ministrów władze klubów poselskich oraz kół poselskich składają na piśmie Marszałkowi Sejmu oświadczenie o udzieleniu albo odmowie udzielenia poparcia Radzie Ministrów.”;

2) w art. 34 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Projekty, co do których istnieje wątpliwość, czy nie są sprzeczne z prawem, w tym z prawem Unii Europejskiej lub podstawowymi zasadami techniki prawodawczej, Marszałek Sejmu, po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu, może skierować celem wyrażenia opinii do Komisji Ustawodawczej. Komisja może większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy członków Komisji zaopiniować projekt jako niedopuszczalny. Projektowi zaopiniowanemu jako niedopuszczalny Marszałek Sejmu może nie nadać dalszego biegu.”;

3) w art. 37 po ust. 4 dodaje się ust. 5 i 6 w brzmieniu:

„5. Pierwsze czytanie odbywa się nie później niż w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia projektu ustawy (uchwały) do Marszałka Sejmu -z zastrzeżeniem ust. 6.

6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się do projektów, którym Marszałek Sejmu nie nadał dalszego biegu na podstawie art. 34 ust. 8 oraz do projektów ustaw wniesionych na podstawie art. 118 ust. 2 Konstytucji.”;

4) w art. 39:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pierwsze czytanie na posiedzeniu Sejmu kończy się skierowaniem projektu do komisji, chyba że Sejm w związku ze zgłoszonym wnioskiem odrzuci projekt w całości, z zastrzeżeniem ust. 2a.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W pierwszym czytaniu nie można zgłosić wniosku o odrzucenie projektu ustawy wniesionego na podstawie art. 118 ust. 2 Konstytucji.”;

5) w art. 165 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W pracach podkomisji odpowiednie zastosowanie mają przepisy art. 149, 150, 151, 152 ust. 1 i 2, art. 154 ust. 1, 1a, 3 i 5, art. 155, 156 i art. 163a ust. 1.”;

6) w art. 169 w ust. 2 pkt 17 otrzymuje brzmienie:

„17) informacje bieżące, pytania w sprawach bieżących lub pytania do Prezesa Rady Ministrów oraz członków Rady Ministrów,”;

7) w art. 173:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Porządek dzienny posiedzenia Sejmu ustala Marszałek Sejmu, po wysłuchaniu opinii Konwentu Seniorów, z zastrzeżeniem ust. 5a.”,

b) uchyla się ust. 3 – 5,

c) po ust. 5 dodaje się ust. 5a, 5b i 5c w brzmieniu:

„5a. Klubom, które złożyły na piśmie Marszałkowi Sejmu oświadczenie o odmowie udzielenia poparcia Radzie Ministrów przysługuje łącznie prawo uzupełnienia porządku dziennego posiedzenia Sejmu o jeden punkt.

5b. Informacje o propozycji uzupełnienia porządku dziennego, o którym mowa w ust. 5a, kluby przedstawiają Marszałkowi Sejmu w formie pisemnej do godziny 18.00 dwa dni przed dniem rozpoczęcia posiedzenia Sejmu.

5c. O kolejności wprowadzania punktów zgłoszonych przez kluby decyduje Prezydium Sejmu”,

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Przepisów ust. 5a i 5b nie stosuje się do wniosku, o którym mowa w art. 10a ust. 1.”;

8) w art. 186 po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Marszałek Sejmu udziela głosu przewodniczącym klubów parlamentarnych w punktach porządku obrad poza kolejnością mówców, z ograniczeniem do jednego wystąpienia w każdym punkcie porządku dziennego.”;

9) w dziale III rozdział 4 otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 4

Interpelacje, informacje bieżące, zapytania poselskie, pytania w sprawach bieżących i pytania do Prezesa Rady Ministrów oraz członków Rady Ministrów”;

10) art. 191 otrzymuje brzmienie:

„Art. 191. 1. Interpelacje i zapytania poselskie mogą być kierowane do członków Rady Ministrów.

2. Na pierwszym posiedzeniu Sejmu każdego miesiąca Marszałek Sejmu wprowadza do porządku dziennego posiedzenia Sejmu punkt „Pytania do Prezesa Rady Ministrów oraz członków Rady Ministrów.

3. Na pozostałych posiedzeniach Sejmu Marszałek Sejmu wprowadza do porządku dziennego posiedzenia Sejmu punkt „Informacja bieżąca” oraz punkt „Pytania w sprawach bieżących.”,

11) art. 194 otrzymuje brzmienie:

„Art. 194. 1. Klubom i kołom, które w oświadczeniu, o którym mowa w art. 8a, nie udzieliły poparcia Radzie Ministrów, przysługuje prawo zadawania na pierwszym posiedzeniu Sejmu każdego miesiąca pytań Prezesowi Rady Ministrów oraz członkom Rady Ministrów.

2. Kluby i koła, którym przysługuje prawo zadawania pytań, informują na piśmie Marszałka Sejmu, do godziny 21.00 na dwa dni przed dniem rozpoczęcia posiedzenia Sejmu, o ogólnej tematyce zadawanych pytań, wraz ze wskazaniem ich adresatów.

3. Podczas rozpatrywania punktu porządku dziennego, o którym mowa w art. 191 ust. 2, w posiedzeniu Sejmu uczestniczą Prezes Rady Ministrów bądź wyznaczony przez niego Wicepremier i członkowie Rady Ministrów, będący adresatami pytań.

4. Pytania są zadawane ustnie i wymagają bezpośredniej odpowiedzi.

5. Postawienie pytania nie może trwać dłużej niż 5 minut, udzielenie odpowiedzi na pytanie nie może również trwać dłużej niż 5 minut.

6. Klub lub koło decyduje, czy w jego imieniu, w ramach przysługującego mu limitu czasowego, wystąpi jeden czy też więcej posłów.

7. Posłowie, którzy zamierzają zadać pytanie, zapisują się do głosu u sekretarza Sejmu prowadzącego listę posłów zadających pytanie.

8. Kolejność wystąpień w dyskusji określa Marszałek Sejmu, uwzględniając naprzemienne zabieranie głosu przez posłów z klubów i kół, którym przysługuje prawo zadawania pytań, o których mowa w ust. 1.

9 Czas przeznaczony na rozpatrzenie punktu „Pytania do Prezesa Rady Ministrów oraz członków Rady Ministrów” nie może być dłuższy niż 180 minut.

10. Prezydium Sejmu, po zasięgnięciu opinii Konwentu Seniorów, ustala podział czasu, o którym mowa w ust. 9, pomiędzy kluby i koła, którym przysługuje prawo zadawania pytań, o których mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę liczebność klubu lub koła.”;

12) po art. 194 dodaje się art. 194a w brzmieniu:

„Art. 194a.

1. Klubowi oraz grupie co najmniej 15 posłów przysługuje na posiedzeniach Sejmu, o których mowa w art. 191 ust. 3, prawo złożenia wniosku o przedstawienie na posiedzeniu Sejmu przez członka Rady Ministrów informacji bieżącej, zwanej dalej "informacją". Przepisy art. 192 ust. 1-6 stosuje się odpowiednio.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedkładany jest do godziny 21.00 dnia poprzedzającego dzień rozpoczęcia posiedzenia Sejmu, wraz z uzasadnieniem oraz wskazaniem jego adresata.

3. Prezydium Sejmu, po zasięgnięciu opinii Konwentu Seniorów, ustala, która ze zgłoszonych propozycji informacji zostaje uwzględniona i rozpatrzona na najbliższym posiedzeniu Sejmu. Dokonując wyboru tematu informacji Prezydium Sejmu kieruje się przede wszystkim jej znaczeniem i aktualnością. Bierze także pod uwagę liczebność klubu lub koła, które zgłosiły propozycje tematyczne informacji.

4. W przypadku braku jednolitej opinii Konwentu Seniorów w sprawie, o której mowa w ust. 3, o wyborze informacji rozstrzyga Sejm, po przedstawieniu sprawy przez Marszałka Sejmu.

4a. Wybrana zostaje, z zastrzeżeniem ust. 4b, informacja, która uzyskała większość głosów.

4b. Jeżeli wyborowi zostają poddane więcej niż 2 informacje, wybrana zostaje ta, która uzyskała bezwzględną większość głosów. Jeżeli bezwzględnej większości głosów nie uzyskała żadna z poddanych pod głosowanie informacji, przeprowadza się głosowanie ponowne, wykreślając z listy głosowanych informacji tę informację, która uzyskała najmniejszą liczbę głosów. Głosowania przeprowadza się do momentu, w którym wyborowi zostają poddane dwie informacje; w tym przypadku stosuje się przepis ust. 4a.

5. Prezydium Sejmu informuje posłów, która ze zgłoszonych informacji zostanie włączona do porządku dziennego określonego posiedzenia Sejmu.

6. Rozpatrzenie informacji na posiedzeniu Sejmu obejmuje przedstawienie uzasadnienia wniosku przez posła wyznaczonego przez podmiot uprawniony do jego złożenia oraz

udzielenie odpowiedzi przez przedstawiciela Rady Ministrów. Przedstawienie uzasadnienia wniosku nie może trwać dłużej niż 5 minut; udzielenie odpowiedzi nie może trwać dłużej niż 10 minut.

7. W sprawie przedstawionej informacji przeprowadza się dyskusję.

8. Wystąpienia w dyskusji posłów nie mogą trwać dłużej niż 2 minuty; kolejność wystąpień określa Marszałek Sejmu, uwzględniając naprzemienne zabieranie głosu przez posłów z klubów, kół oraz przez posłów niezrzeszonych.

9. Na zakończenie dyskusji głos zabierają kolejno: przedstawiciel wnioskodawców oraz przedstawiciel Rady Ministrów; wystąpienie przedstawiciela wnioskodawców nie może trwać dłużej niż 5 minut, a wystąpienie przedstawiciela Rady Ministrów nie może trwać dłużej niż 10 minut. Marszałek Sejmu może wyrazić zgodę na wydłużenie wystąpienia przedstawiciela Rady Ministrów.

10. Czas przeznaczony na rozpatrzenie punktu "Informacja bieżąca" nie może być dłuższy niż 90 minut.

Art. 2.

Przepisy art. 1 pkt 2-4 stosuje się do projektów ustaw (uchwał) wniesionych po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały.

Art. 3

W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie uchwały władze klubów poselskich oraz kół poselskich składają na piśmie Marszałkowi Sejmu oświadczenie o udzieleniu albo odmowie udzielenia poparcia Radzie Ministrów.

Art. 4.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 1 pkt 1, pkt 6-7 i pkt 9-12, które wchodzą w życie w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie uchwały.

U Z A S A D N I E N I E

Projekt zmian przepisów Regulaminu Sejmu RP ma na celu wzmocnienie autorytetu Parlamentu i jego funkcji kontrolnych, poprawę jakości procesu legislacyjnego oraz zwiększenie praw opozycji parlamentarnej zgodnie z dobrymi wzorcami państw europejskich o długiej tradycji demokratycznej. Kryzys Parlamentaryzmu i spadek zaufania obywateli do instytucji demokracji przedstawicielskiej jest zjawiskiem ogólnoeuropejskim. Dojrzałe demokracje reagują na to zjawisko poprzez ustrojowe wzmocnienie Parlamentu, nie rzadko projekty reform zakładają konstytucyjną ochronę praw opozycji parlamentarnej. Był to jeden z zasadniczych celów szerokiej nowelizacji konstytucji V Republiki Francuskiej dokonanej w lipcu 2008 roku.

W Polsce kryzys zaufania do Parlamentu jest szczególnie wyraźny i widoczny w każdych badaniach dotyczących zaufania obywateli do instytucji publicznych. Głęboka reforma przezwyciężająca ten kryzys wymagałaby zmiany Konstytucji, która powinna być przedmiotem prac Sejmu nowej kadencji. Nowelizacja Regulaminu Sejmu z oczywistych względów nie może spełnić wszystkich postulatów reformatorskich. Wnioskodawcy są przekonani, że przyjęcie proponowanych zmian w istotnym zakresie umocniłoby pozycję ustrojową Sejmu.

W zmianie pierwszej proponuje się wprowadzenie obowiązku składania przez wszystkie kluby i koła poselskie oświadczeń o udzieleniu poparcia Radzie Ministrów bądź o odmowie udzielenia poparcia. Oświadczenia składane byłby po uchwaleniu wotum zaufania dla Rady Ministrów. Kluby i koła, które złożą oświadczenie, że nie udzielają poparcia Radzie Ministrów, jako kluby opozycyjne, uzyskają prawo zadawania pytań Prezesowi Rady Ministrów oraz członkom Rady Ministrów. Oświadczenie to będzie składane przed rozpoczęciem posiedzenia Sejmu następującego po posiedzeniu, na którym uchwalono wotum zaufania. Wyjątkiem będzie jedynie moment wejścia w życie uchwały, a więc sytuacja, kiedy to nie mogły zostać złożone stosowne oświadczenia względem aktualnej Rady Ministrów. Stąd zapis art. 3, który to wyznacza dodatkowy okres na ich składanie.

W zmianie drugiej proponuje się podniesienie do 2/3 (z 3/5 jak obecnie) większości niezbędnej do zaopiniowania projektu ustawy przez Komisję Ustawodawczą jako niedopuszczalnego. Opinia w tej sprawie powinna być formułowana większością kwalifikowaną odpowiadającą procedurze rewizji Konstytucji.

W zmianie trzeciej wprowadza się zasadniczą nowość w procedurze ustawodawczej, mającą na celu likwidację tzw. zamrażarki. Wprowadza się obowiązek przeprowadzenia pierwszego czytania projektu ustawy nie później niż w ciągu 4 miesięcy od dnia złożenia projektu do tzw. laski marszałkowskiej. Oznacza to, że Marszałek Sejmu będzie miał obowiązek wykonania wszelkich wstępnych czynności, takich jak zasięgnięcie opinii Komisji Ustawodawczej, przeprowadzenie konsultacji, zarządzenie drukowania i dostarczenie projektu posłom, w taki sposób i przy zachowaniu terminów umożliwiających przeprowadzenie pierwszego czytania w ciągu 6 miesięcy od dnia złożenia projektu przez wnioskodawcę.

Proponuje się także (zmiana 4 lit. b), aby w trakcie pierwszego czytania nie można było zgłosić wniosku o odrzucenie obywatelskiego projektu ustawy. Za takim rozwiązaniem przemawia szczególny szacunek dla aktywności obywateli i demokracji bezpośredniej.

W zmianie piątej wprowadza się możliwość zwołania posiedzenia podkomisji w sposób analogiczny jak przy zwoływaniu nadzwyczajnego posiedzenia komisji tj. na pisemny wniosek co najmniej jednej trzeciej ogólnej liczby członków komisji. Rozwiązanie to podyktowane jest analizą przebiegu procesu legislacyjnego projektów ustaw składanych przez opozycję. Wynika z niej, że duża ilość składanych projektów ustaw kończy swój proces legislacyjny na etapie podkomisji, z uwagi na brak regulacji prawnych pozwalających na zobowiązanie przewodniczącego podkomisji do podjęcia lub kontynuacji prac nad skierowanym do niej projektem.

Nową propozycją jest zmiana art. 173 Regulaminu Sejmu dotycząca zasad ustalania porządku dziennego posiedzenia Sejmu. Proponuje się, aby wszystkie kluby, które złożyły na piśmie Marszałkowi Sejmu oświadczenie o odmowie udzielenia poparcia Radzie Ministrów

zgłaszały do porządku dziennego jeden punkt (art.173 ust. 5a), niezależnie od porządku dziennego ustalanego przez Marszałka Sejmu. Nowy punkt porządku dziennego byłyby automatycznie włączany do porządku dziennego i wprowadzenie jego nie wymagałoby uzyskiwania zgody Marszałka Sejmu, ani też opinii Konwentu Seniorów. O kolejności wprowadzania punktów zgłoszonych przez kluby decydowałoby Prezydium Sejmu. Uprawnione podmioty miałyby obowiązek powiadomić Marszałka Sejmu o swoich propozycjach do godziny 18.00 na dwa dni przed dniem rozpoczęcia posiedzenia Sejmu (art. 173 ust. 5b). Rozwiązanie to przyczyniłoby się do zlikwidowania tzw. „zamrażarki" Marszałka Sejmu.

Wnioskodawcy proponują również wprowadzenie przepisu umożliwiającego udzielenie przez Marszałka Sejmu poza kolejnością mówców zapisanych do głosu, ilekroć zażądają zabrania głosu przewodniczącym klubów parlamentarnych w punktach porządku obrad z ograniczeniem do jednego wystąpienia w każdym punkcie porządku dziennego.

Kolejną ważną propozycją zmiany regulaminu Sejmu jest zmiana w dziale III rozdziale 4, polegająca na zastąpieniu raz w miesiącu obecnej formuły „informacji bieżącej" i „pytań w sprawach bieżących". całkowicie nowym rozwiązaniem tj. „Pytaniami do Prezesa Rady Ministrów oraz członków Rady Ministrów" (art. 191 ust. 2). Nowa instytucja byłaby comiesięcznym elementem posiedzeń Sejmu, spełniając w sposób autentyczną funkcję kontrolną. Po pierwsze, prawo do formułowania pytań do Premiera oraz członków jego gabinetu należałoby tylko do klubów i kół poselskich, które zgodnie z art. 8a Regulaminu Sejmu złożyły oświadczenie o nie udzieleniu poparcia Radzie Ministrów (art. 194 ust. 1). Opozycja uzyskałaby w ten sposób możliwość realnej kontroli i bieżącego dialogu z Rządem oraz informację o bieżących pracach Rady Ministrów. Ten stały punkt porządku pierwszego w miesiącu posiedzenia Sejmu będzie miał charakter dynamicznej dyskusji na zasadach równości między rządem a opozycją. Proponuje się, aby autorzy pytań informowali Marszałka Sejmu o ich tematyce do godziny 21.00 dwa dni przed dniem rozpoczęcia posiedzenia Sejmu (art. 194 ust. 2). Pytania do Prezesa Rady Ministrów oraz członków Rady Ministrów miałyby trwać łącznie maksymalnie 180 minut, przy założeniu, że zadanie pytania nie mogłoby trwać dłużej niż 5 minut i odpowiedź na nie również maksymalnie 5 minut. Zakłada się zatem równy podział czasu między Radą Ministrów a opozycję parlamentarną i autentyczną debatę parlamentarną z udziałem Prezesa Rady Ministrów oraz jego członków i

- co istotne - bez możliwości uchylenia się od odpowiedzi na zadane pytania. Podobnie jak w chwili obecnej, Prezydium Sejmu po zasięgnięciu opinii Konwentu Seniorów, ustalałoby podział czasu przeznaczonego na rozpatrywanie tego punktu na posiedzeniu Sejmu (połowa czasu, a więc 90 minut dla klubów i kół opozycji parlamentarnej) pomiędzy uprawnione podmioty, kierując się ich liczebnością.

Wnioskodawcy uważają, że jest to postulat realizujący podstawowe prawa opozycji parlamentarnej stosowane w praktyce ustrojowej paramentów dojrzałych państw europejskich.